

Vd2: $C = \{8, 15, 7, 4\}$, $D = \{2, 9, 5, 7\}$

$R1: C \times D$; $R1 = \{(x, y) \mid x \text{ chia hết cho } y\}$

$$\Rightarrow R1 = \{(8, 2)(15, 5)(7, 7)(4, 2)\}$$

$R2: C \times D$; $R2 = \{(x, y) \mid x + y > 12\}$

$$\Rightarrow R2 = \{(8, 9)(8, 5)(8, 7)(15, 2)(15, 9)(15, 7)(15, 5)(7, 9)(7, 7)\}$$

$$\cancel{R2} = \{(8, 2)(7, 2)(7, 5)(4, 2)(4, 5)(4, 7)\}$$

Vd3:

$A = \{a, b, c, d\}$

$R: A \times A$; $R = \{(a, a), (a, b), (b, b), (b, d), (c, d), (d, a), (d, d)\} \Rightarrow$ không phản xạ vì (c, c) không thuộc R , không phi phản xạ, có tính phản xứng, không đối xứng

$R1: A \times A$; $R1 = \{(a, a), (a, b), (c, c), (b, b), (b, d), (c, d), (d, a), (d, d)\} \Rightarrow$ có tính phản xạ, không phi phản xạ

$R2: A \times A$; $R2 = \{(a, b), (b, d), (c, d), (d, a), (d, c), (d, d)\} \Rightarrow$ có tính phi phản xạ, không đối xứng vì thiếu phần tử (b, a) , không phản xứng vì (c, d) và (d, c) cùng thuộc $R2$

Vd4:

$A = \{a, b, c, d\}$

$R, R1: A \times A$; $R = \{(a, a), (a, b), (b, b), (b, d), (c, d), (d, a), (d, d)\} = R^1$

$$R1 = \{(b, c), (c, a), (c, c), (d, a)\}$$

$$R1 \circ R = \{(a, c)(b, c)(b, a)(c, a)(d, a)\}$$

$$R \circ R1 = \{(b, d)(c, a)(c, b)(c, d)(d, a)(d, b)\}$$

$$R^2 = R \circ R = \{(a, a)(a, b)(a, d)(b, d)(b, a)(c, a)(c, d)(d, a)(d, b)(b, b)(d, d)\}$$

$$R^3 = R^2 \circ R \Rightarrow M_{R^2 \circ R} = M_R \otimes M_{R^2} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

$$\Rightarrow R^3 = \{aa, ab, ad, ba, bb, bd, ca, cb, cd, da, db, dd\}$$

$$M_R = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \quad M_{R^2} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

Vd5:

$$A = \{a, b, c, d\}; R: A \times A$$

$$R = \{(a, a), (a, b), (b, b), (b, a), (b, d), (c, d), (d, a), (d, d)\}$$

$$R_{px} = R \cup \{(c, c)\} \text{ là bao đóng phản xạ của } R$$

$$R_{dx} = R \cup \{(b, a), (d, b), (d, c), (a, d)\}$$

$$R_{bc} = R \cup \{(a, d)(b, a)(c, a)(d, b)\} \Rightarrow \text{vẫn thiếu } (c, b) \Rightarrow \text{chưa bắc cầu}$$

$$\Rightarrow R_{bc} = R \cup \{(a, d)(b, a)(c, a)(d, b)(c, b)\}$$

+ Thuật toán Đơn giản tìm bao đóng bắc cầu của quan hệ 2 ngôi R trên tập A, $|A|=n$:

B1: Tìm M_R

B2: Tìm $M_R^2, M_R^3, \dots, M_R^n$

B3: Tìm $M_{R_{bc}} = M_R \vee M_R^2 \vee M_R^3 \vee \dots \vee M_R^n$

vd:

$$A = \{a, b, c, d\}; R: A \times A$$

$$R = \{(a, a), (a, b), (b, b), (b, d), (c, d), (d, a), (d, d)\}$$

$$M_R = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}, \quad M_{R^2} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

$$M_{R^3} = M_{R^2 \circ R} = M_R \otimes M_{R^2} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

$$M_{R^4} = M_{R^3 \circ R} = M_R \otimes M_{R^3} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

$$M_{R_{bc}} = M_{R^1} \vee M_{R^2} \vee M_{R^3} \vee M_{R^4} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

$\Rightarrow R_{bc} = \{aa, ab, ad, ba, bb, bd, ca, cb, cd, da, db, dd\}$ vd:

- Tìm bao đóng bắc cầu của R sau bằng thuật toán Warshall:

$A = \{a, b, c, d\}$; $R: A \times A$

$R = \{(a, a), (a, b), (b, b), (b, d), (c, d), (d, a), (d, d)\}$

- Bước 1: Tìm $M_R \Rightarrow W_0$

- Bước 2: Tìm W_k , $k = 1, 2, 3, \dots, n$

Tìm W_k từ W_{k-1} , $k = 1, \dots, n$ theo quy tắc sau:

- Giữ nguyên những phần tử đã bằng 1 trong W_{k-1}

- Giữ nguyên hàng k, cột k của W_{k-1}
- Xác định những phần tử w_{ij} còn lại bằng cách giống vuông góc sang hàng k và cột k tương ứng được 2 giá trị x,y; sau đó tính $w_{ij} = x \wedge y$

- Bước 3: Return: Ma trận biểu diễn $M_{Rbc} = W_n$

$$M_R = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} = W_0$$

k=1:

$$W_1 = (w_{ij})^{(1)} = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

k=2:

$$W_2 = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

k=3:

$$W_3 = W_2$$

k=4:

$$W_4 = \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \end{pmatrix} = M_{Rbc}$$

$$\Rightarrow R_{bc} = \{aa, ab, ad, ba, bb, bd, ca, cb, cd, da, db, dd\}$$

3,56 và -5,56

$$R = \{(x, y) \mid x = a, b \text{ và } y = c, b\}$$

- Phản xạ: $x = a, b$ có cùng phần thập phân là b với chính nó $\Rightarrow (x, x)$ thuộc R với mọi số thực $x \Rightarrow R$ là phản xạ (1)

- Đối xứng: Nếu (x, y) thuộc $R \Rightarrow x$ có phần thập phân giống $y \Rightarrow y$ có phần thập phân giống $x \Rightarrow (y, x)$ thuộc $R \Rightarrow R$ đối xứng (2)

- bắc cầu: Nếu (x, y) thuộc R và (y, z) thuộc $R \Rightarrow x$ có cùng phần thập phân với y và y có cùng phần thập phân với $z \Rightarrow x$ có cùng phần thập phân với $z \Rightarrow (x, z)$ thuộc $R \Rightarrow R$ là bắc cầu (3)

Từ 1, 2, 3 có R là quan hệ tương đương.

vd:

$$R_1 : \mathbb{Z} \times \mathbb{Z}; R_1 = \{(a, b) \mid a \mid b\}$$

R_1 có tương đương ko?

R_1 không tương đương vì nó không có tính đối xứng, cụ thể:

Xét (x, y) thuộc $R_1 \Rightarrow x < y \Rightarrow y$ không thể nhỏ hơn $x \Rightarrow (y, x)$ không thuộc $R_1 \Rightarrow R_1$ không đối xứng.

vd:

$$R_2 : \mathbb{Z} \times \mathbb{Z}; R_2 = \{(x, y) \mid x \equiv y \pmod{3}\} : \text{quan hệ đồng dư theo modul 3}$$

$$= \{(1, 4), (2, 11), (3, 3), \dots\}$$

R_2 có tương đương ko?

- đối xứng: Nếu (x,y) thuộc $R_2 \Rightarrow x$ chia cho 3 có phần dư giống phần dư của y chia cho 3 $\Rightarrow y$ chia 3 có phần dư giống phần dư của x chia cho 3 $\Rightarrow (y,x)$ thuộc $R_2 \Rightarrow R_2$ đối xứng
  - phản xạ: với mọi số nguyên x , x chia 3 có phần dư bằng phần dư của chính nó chia cho 3, $\Rightarrow (x,x)$ thuộc $R_2 \Rightarrow R_2$ phản xạ
  - bắc cầu: Nếu x chia cho 3 có phần dư giống y chia cho 3 và y chia cho 3 có phần dư giống z chia cho 3 $\Rightarrow x$ chia cho 3 có phần dư giống z chia cho 3 $\Rightarrow R_2$ bắc cầu
- $\Rightarrow R_2$ là quan hệ tương đương

vd:

$$A = \{-12, -11, \dots, 11, 12\}$$

$R_2: A \times A; R_2 = \{(x,y) \mid x \equiv y \pmod{3}\}$: quan hệ đồng dư theo modul 3

R_2 là quan hệ tương đương

$$[8]_{R_2} = \{x \mid (8,x) \text{ thuộc } R_2 \Leftrightarrow x \% 3 = 2\} = \{-10, -7, -4, -1, 2, 5, 8, 11\} = A_1$$

$$= [2]_{R_2} = [5]_{R_2}$$

$$p = 3 \cdot q + r \quad (r=0,1,2)$$

$$-1 = 3(-1) + 2$$

$$[4]_{R_2} = \{x \mid x \% 3 = 1\} = \{10, 7, 4, 1, -2, -5, -8, -11\} = [7]_{R_2} = [-8]_{R_2} = \dots = A_2$$

$$[3]_{R_2} = \{-12, -9, -6, -3, 0, 3, 6, 9, 12\} = A_3$$

$$\Rightarrow A_1 \cup A_2 \cup A_3 = A \quad (1)$$

và A_1, A_2, A_3 rời nhau (giao nhau từng đôi một bằng rỗng) (2)

A_1, A_2, A_3 khác tập rỗng (3)

Từ 1,2,3 $\Rightarrow \{A_1, A_2, A_3\}$ là 1 phân hoạch của tập A

$$A = \{-12, -11, \dots, 11, 12\}$$

Xét $R_3 = \{(x, y) \mid x \text{ và } y \text{ có cùng giá trị tuyệt đối}\}$

$$A_1 = \{12, -12\}$$

$$A_2 = \{11, -11\}$$

$$A_3 = \{10, -10\}$$

$$A_4 = \{-9, 9\}$$

$$A_5 = \{-8, 8\}$$

$$A_6 = \{-7, 7\}$$

...

$$A_{12} = \{1, -1\}$$

$$A_{13} = \{0\}$$

- Quan hệ thứ tự bộ phận:

$$\text{vd1: } R: \mathbb{Z}^+ \times \mathbb{Z}^+$$

$$R = \{(x, y) \mid x \mid y \text{ (x là ước của y)}\}$$

R là quan hệ thứ tự vì:

- phản xạ: một số nguyên x là ước của chính nó $\Rightarrow R$ phản xạ (1)

- phản đối xứng: với x khác y, nếu x là ước của y thì y không là của x $\Rightarrow R$ phản đối xứng (2)

- bắc cầu: Nếu x là ước của y và y là ước của z thì x là ước của z $\Rightarrow R$ bắc cầu (3)

Từ 1, 2, 3 có R là quan hệ thứ tự bộ phận.

vd2: $S = \{p \mid p \text{ là một tập hợp các phần tử}\}$

$R1: S \times S$ $p = \{1,2,3\}$; $q = \{1,2,3,4\} \Rightarrow (p,q)$ thuộc $R1$ vì $p \subseteq q$ nhưng (q,p) không thuộc $R1$ vì q không là con của $p \Rightarrow R1$ không đối xứng

$R1 = \{(p,q) \mid p \subseteq q\}$

$R1$ có là quan hệ thứ tự ko?

$R1$ là quan hệ thứ tự vì:

- phản xạ: Một tập p luôn là tập con của chính nó $\Rightarrow R1$ phản xạ (1)
- phản đối xứng: Nếu p khác q và p là tập con của q thì q không là con của $p \Rightarrow R1$ phản đối xứng (2)
- bắc cầu: Nếu p là con của q và q là con của z thì p cũng là con của $z \Rightarrow R1$ bắc cầu (3)

Từ 1,2,3 có $R1$ là quan hệ thứ tự.

- Dàn đầy đủ:

vd1: $A = \{1,2,3,\dots,10\}$

$R = \{(x,y) \mid x \leq y\}$

Tập $(A, \leq)$ có là dàn đầy đủ không?

- Quan hệ “ $\leq$ ” là quan hệ thứ tự bộ phận trên A

Với 2 phần tử bất kỳ x,y thuộc A ta phải tìm ra:

- Cận trên nhỏ nhất của x,y là $c = \max(x,y)$ và có thuộc A

- Cận dưới lớn nhất của x,y là $d = \min(x,y)$ và có thuộc A

$\Rightarrow (A, \leq)$ là dàn đầy đủ

$(3,8) \Rightarrow$ cận dưới lớn nhất là $3 = \min(3,8)$

cận trên nhỏ nhất là $8 = \max(3,8)$

$(2,4) \Rightarrow$ cận trên nhỏ nhất là $4 = \max(2,4)$

cận dưới lớn nhất là $2 = \min(2,4)$

vd2: $A = \{1,2,3,\dots,10\}$

$R2: A \times A; R2 = \{(x,y) \mid x|y\}$

$(A, R2)$ có là dàn đầy đủ ko?

- Quan hệ $R2$ là một quan hệ thứ tự (đã cm)

- Với 2 phần tử bất kỳ x,y thuộc A ta phải tìm ra:

+ Cận trên nhỏ nhất của x,y là $c=?$ và có thuộc A ?

+ Cận dưới lớn nhất của x,y là $d=?$ và có thuộc A ?

Xét: $x=2,y=7 \Rightarrow$ cận trên nhỏ nhất là 14 $\Rightarrow$ không thuộc A (1)

cận dưới lớn nhất là 1 $\Rightarrow$ có thuộc A (2)

Từ 1,2 $\Rightarrow (A,R2)$ không là dàn đầy đủ do 14 không thuộc A

$(Z^+, R2)$ có là dàn đầy đủ vì :

- $R2$ là quan hệ thứ tự trên Z^+

- Với 2 phần tử bất kỳ x,y thuộc Z^+ luôn có:

+ cận dưới lớn nhất là $c = \text{UCLN}(x,y)$ và c thuộc Z^+

+ cận trên nhỏ nhất là $d = \text{BCNN}(x,y)$ và d thuộc Z^+

$\Rightarrow (Z^+, R2)$ là dàn đầy đủ.

vd3: $S = \{p \mid p \text{ là một tập hợp}\}$

$R3: S \times S; \quad R3 = \{(p,q) \mid p \subseteq q\}$

$(S, R3)$ có là dàn đầy đủ ko?

- $R3$ là quan hệ thứ tự

- Với 2 phần tử p, q bất kỳ thuộc S :

+ cận dưới lớn nhất là $c =$ tập lớn nhất mà là con của cả p và $q = p \cap q$ và c thuộc S

+ cận trên nhỏ nhất là $z =$ tập nhỏ nhất mà chứa cả p và $q = p \cup q$ và z thuộc S

$\Rightarrow$ là dàn đầy đủ.